

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
 ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
 ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΓΡΑΦΙΑΣ
 ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
 ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΟΓΓΡΑΦΙΑΣ
 ΛΟΓΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ

Αριθ. Έρωτ. ΠΕΛ III, 98/1974

Α/
 ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
 ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
 ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δεκ. 1969 / 15 Μαρτίου 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)... Σκυρού.....
(παιλαιότερον ὄνομα: Σκυρού...), Ἐπαρχίας... Τριφυλίας,
Νομοῦ... Μεσσηνίας.....
2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Σ. Περ-
δ. μ.ν. Ζαχόπουλος.. ἐπάγγελμα δηροδιδάσκαλος.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Σκυροῦ... Τριφυλία).....
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ξεταζόμενον τόπον... 4.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Α. Παναγιωτοῦ... Μεσογεωγική

ἡλικία 77... γραμματικαὶ γνώσεις... Δημοτικαὶ...
..... τόπος καταγωγῆς... Σκυροῦ.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΣ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων; αἱ... Βόρμαι... ἀντιστοίχων... μὲ...
ταῦ... Νοτίου.....

Ἐπῆρχον αὐταὶ χωρίζεται ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα; Ἐνηλλάσσοντο... κατ' ἔτος.....

- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. Εἰς χωρι-
κόν... καὶ... τῶ... τῶν... Κοινότητων.....
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν τοῦ συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων τοῦ διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του; Τὴν... διανεμῶν... μετὰ... τὸν.....
γάμον... τῶν... τέκνων... τῶν.....

β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν; ἢ συγχρόνως, εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν; *Μὴ... καὶ... κτηνοτροφίαν... συγχρόνως...*

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ασχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν; *Ναί*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα: τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ εἰργάζοντο εἰς αὐτά; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των; *Δεν... ὑπάρχον*

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.)... *Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις;*

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα);

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον; Ἐπὶ ποῦ προήρχοντο οὗτοι: ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον: ἡμερομισθίου εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος; *Ἐχρησι. φοωδοιοῦντο... (κυζαῖοι)... ἐργαζοί και... ἐλάμβανον... ἡμερομισθίου εἰς χρῆμα*

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι; Ἐάν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο; *Οχι*

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας; *Εἰ... ὠ. ε. δ. ι. ναί... ὠ. ε. ρ. ι. ο. χαρ... ζοῦ... ναί... μισομισθία*

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς: ὡς ἐργάται... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρᾶματευτάδες (ἔμποροι) κλπ.; *Ἐργαζοί*

δ'. 1) Πώς έλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκήν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καύσιν: α) τῆς καλαμῖας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ, κλπ.) δι' ὀργώματος; ...

Με ζωϊκὴν... κόπρον... αἰγοπροβάτων...

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις, χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... Μετα 20 1950 ...

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... ἀπὸ 20 1955 ...

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόπτερο, δίπτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἢ προμηθεῖα αὐτοῦ; ... ἐχρησιμοῦσιν ἕως 1950 ...

μόνον, κατασκευαστὴ ἕως 1950 σιδηρουργὸς (Συφζος)

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρου μετὰ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ...

- 1. 4. 7. 10.
- 2. 5. 8.
- 3. 6. 9.

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει;) δὲν χρησιμοποιοῦσιν
- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ ΟΧΙ

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν)... **Ο.Χ.Ι.**.....

5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ **Ναί**... **ἀπὸ τοῦ 1960**.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον **Μανολ.**... **Ζεν.**... **στ.**...

Χιρσκαί!.....

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. χέρουλι	6. σταθάρη	11.
2. χέρουλι	7. ηράγκα	12.
3. ἀξίροθαλα	8. ψιγρό	13.
4. σ.σ.ῆνα	9. θ.ν.ῶ	14.
5. σ.θ.ἰ.θ.η	10.	15.

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(*Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν άνωτέρω άριθμησιν).

- 4) Το ύνι. Το ύνι του ξυλίνου άρότρου ήτο (ή είναι) μιās μορφής διά τήν άροτρίασιν όλων τών ειδών τών χωραφιών; δηλ. τών χωματερών (λιβάδια, κήποι) και τών πετρωδών. - Ίχνογραφήσατε ή φωτογραφήσατε τó έν χρήσει ύνι (ή τά έν χρήσει, εάν είναι διαφόρων τύπων) και σημειώσατε τήν χρήσιν εκάστου.

... ζέ... ύνι... είναι... (ή... αυτίς... φροσμή)
 ... δει... τών... άροτρίασιν... έξω... των... ειδών
 ... των... χωραφιών

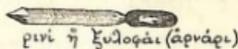
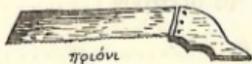
- 5) Ποιον τó σχήμα τής σπάθης του άρότρου;

6) Ητο (ή είναι) κατασκευασμένη εκ ξυλου ή σιδήρου, και... των... ειδών...

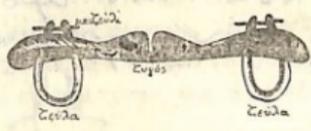
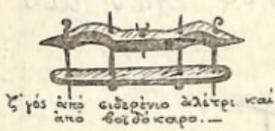

- 7) Έργαλεία διά τήν κατασκευήν και επίδιόρθωσιν του άρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, άριδι, άρνάρι, ξυλοφαί κλπ.)

... σκεπάρνι... άριδι... άρνάρι... σφίγα
 ... πριόνι...

- 8) α) Διά τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος... **βοεὺς, ἵπποι, ἡμίονοι**
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν; ... **δύο ἀνεγκυλίω**
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἤτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός; ... **ἤτο ἀναγκαῖο καὶ εἶναι**

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτόν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

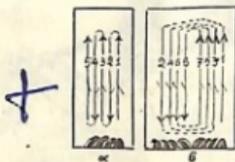
- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερώς τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινοῦ, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ: λοῦρα, κουλλοῦρι), προσδέεται δὲ εἰς αὐτὰν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν). ... **λοῦρα, ψε, γουτζι**
- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου; ... **δεν γίνεται**
Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον;

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

..... με αὐλακίε)

ἢ ὄργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

..... οχι

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὄργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρῆσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὄργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὴς ἢ σποριές, ντάμις, σιασιές, μεσοράδες κ.λ.π.); ἐγίνετο καὶ γίνεται

..... ἀκόμη καὶ σωφριέ)

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); μὲ αὐλακίαν ; .. με

..... αὐλακίαν

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μὲ σκαπάνη, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηθῆται ἄροτρον ; σουθυνα

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὄργωματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρῆσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὑνί; καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. πλαγίως) καὶ

..... βαθιὰ

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. 2) 3)

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτὰ π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. καρροζα... γινέζα
ἢ... σωραὶ... καὶ... μεζα... ζύ...
ὀργωμα... καὶ... σκάισφα... τὴν
ἰδίαν... ἡμίραν... καὶ... καζα... ζύ...
φθινόπωρον.

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

ὀργωμα... καὶ... τὴν... ἰδίαν
φύτουργίαν.

3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρο-
νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...
ἢ... ἢ 20)

4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; ... ἢ... 2... 2... 2...

5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; ... σ.ω.ρ.ο.σ.α.κ
κουβ.

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδᾶρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὄνι κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; ... ρι... Σαβ...

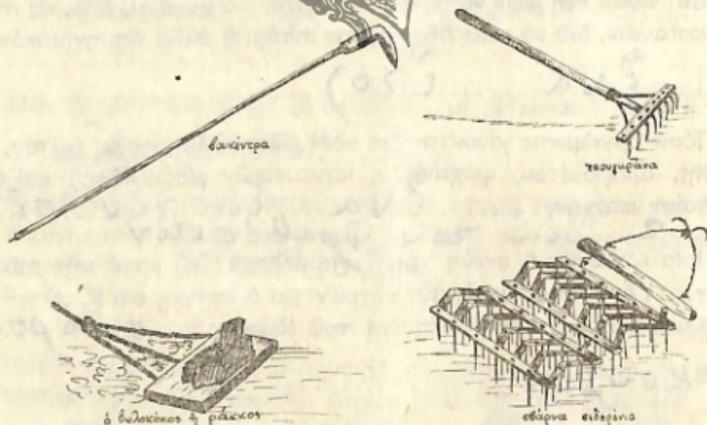
δ. κ. ράβδος... γέφυρα... στήν...
 ἄκρον... σιδηρᾶν... ἀλάκων

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); Ο.Χ.!

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὄργωθῆ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματα τινῶν ἐκ τούτων)

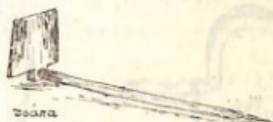
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπτα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) . *φν!*
κασ. φα

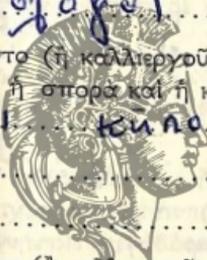

6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοί, οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι τοῦ ἐκτελοῦν

..... *μαχαιρινα* *φροσ. κ. κ. κ.* *καφου-*
μιν. *αξιν. σ. σ. σ.*

7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεροῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους. *ελαχισ. ζοι* *κου. η. αἰ* *ω. ζ. α.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

..... *ζοι* *χυρ. λ. α. ν.*

8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεροῦντο (ἢ καλλιεροῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. *δ. σ. α. φ. ο. ρ. α.*

9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμηλῶν· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφύτεύοντο, εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως. *α. φ. ο. ζ. κ. υ. ο. ν. ζ. ο.* *α.*

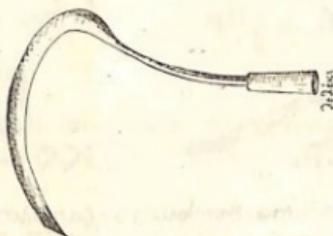
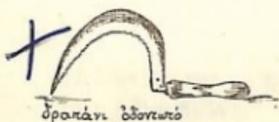
..... *αὐλάκια*

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) ... *με* ...
δρεπάνι

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

δέν. διαρχον. αγγ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΟΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσση) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). *με δρεπάνι*

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὀμαλὴ ἢ ὀδοντωτὴ; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

ὀμαλὴ ὀδοντωτὴ

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; *ΣΚ.*

Σίτου

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) ... *κ. γεράζοντο* ... *α. φ. θ.* ... *ζ. ο.* ...

... *ἐμωόριεν*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιδῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) ... *ο. χ. 1*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. ... *θ. ζ. ο.* ... *ε. κατοσσοί* ... *ω. φ. ι. ο. ν.* ...

... *ω. α.*

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ *Παραδοσια* *ΑΘΗΝΩΝ*

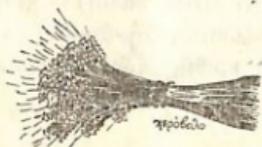
3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτῶν τὰ δράγματα (δραξίες, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰς ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; ... *ο. ι.* ... *ι. δ. ο. ι.* ... *ο. ι.* ... *ο. φ. ι. σ. ζ. α. ι.* ...

... *ω. φ. ο. θ. ζ. ο. ν.* ... *ε. φ. ι.* ... *ε. δ. α. φ. ο. ν. σ.* ...

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

... *Το φάσμα ζαίνεται* ... *ω. φ. ι. ο.* ... *χ. φ. ι. ε. σ. μ. α. ι.* ...
... *πρὸς* ... *κ. ι. ν.* ... *α. υ. ι. ν.* ... *κ. ε. ζ. ο. υ. ο. ν. ο. ι. ν.* ...

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
 λοῦνται ἀγκαλιές. ἀγκυλίου (ε.ε.)

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποῖοι θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
 σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ;

Χυρτικοί ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν

2) Πώς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομισθίον (μεροκάματο) ἢ κατ'
 ἀποκοπὴν (ἐξκοπῆς). Ποῖα ἦτο ἡ ἀμοιβὴ εἰς χρῆμα ἢ εἰς
 εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθίον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἄνευ
 φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
 εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν)

ἡμῖν μετὰ ἡμερομισθίου ἀνεῦ
καὶ εἰς εἶδος μετὰ παροχῆς
φαγητοῦ

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερον τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; Ἐπίσης κατὰ
 τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
 κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῆ ἡ μέση των) ; ... οὐδὲν ἐφέρον
εἰς τὴν ἀριστερῶν ὄπισθεν
καὶ ἐμφάξει καὶ καρδίαν

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμὸς ;

Ἐδίδετο..... Προσοχὴ..... ἢ ἄνευξί) ἔχιν.ε.ε.ο..... Ἐκαστὴν Δευτερίαν

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

..... ΟΧΙ.....

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μετὰ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάβαν, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς, ὅπου ὑπάρχει, σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

.....

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχῶν.

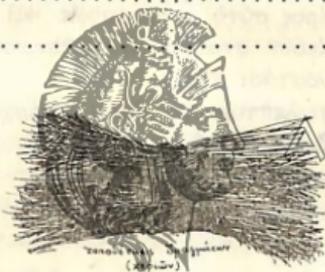
- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἑσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Τὸ δεμάτιασμα ἔχιν.ε.ε.ο ἀμέσως

2) Πώς γίνεται τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατασκευασμένα ἀπὸ βελουοειδῆς θάμνους, π.χ. βρούλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

.. Ἀνεξάμβανι... ἔνα... ἡρῶσιπο...
 .. τό... εἰσοῖαν... ἐφρόντιξι... να... δει...
 .. ρις... χεριές... μί... ἀγγυμένα...
 .. σταχῶνα.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἴδιαν θέσιν ἢ συνεκεντρῶνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρῶνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποιητοῦντο;.....

.. Τὰ... δεμάτια... συνεκεντρῶνοντο...
 .. ἐν... ἡρῶσιπο... μί... τοῦ...
 .. ἡρῶσιπο... ἀγροῦ.....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

1) Ἐπὶ πότῃ ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

ὕψος..... 20..... 1.8.90..... τὸ φυτόμα.....

..... γ. ν. ζ. τ. α. κ. α. ζ. α. ζ. ο. υ. ε. π. τ. ο. υ. α. ο.

..... φ. ε. β. ρ. α. υ. α. ρ. ι. ο. ν. κ. α. ρ. ζ. ι. ο. ν.

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεωμῆλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.....

..... γ. ν. ζ. τ. α. φ. ε. σ. κ. α. λ. α. ν. η.
..... ἡ ε. ξ. α. γ. η. γ. η. ε. φ. α. γ. η. τ. ο. α. υ. ι.

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίξτε τὸ παλαιότερον ἢ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφυλλί, βίκον); Ἐάν ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

ΟΧΙ

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.).....

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ; ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. με ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

...Τὸ... ἀρῖν... ἀνίκα... εἰς... μίαν...
οἰκογένειαν.....

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ;

...15 - 7 / 20 - 8.....

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχέδιασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

Πετραλώνο.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπίσκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκάστου ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ ἀλωνισμού· (π.χ. τοῦ χωματάλωνο) : καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων).....

...Πετραλώνο... α) ... Κ.Ο.Ω.η.....
...Συρῖν... χόρτων... καὶ... ἐν... συνίχθια
...δα... σάβανον... γίνεται... τὸ... σκού-
...ω... φρα.....

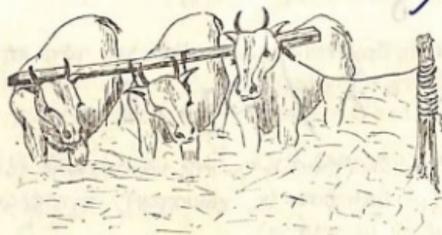
- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνισμού γίνεται ὀρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

...ΟΧΙ.....

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.

Δεν... τοσοδεζῶται... Σφαιρία... σζα...
 ἀμνίαι... μόνον... διασκορδίζονται...
 ζα... σταχύα... ἀνι... σζα...

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
 ῆσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

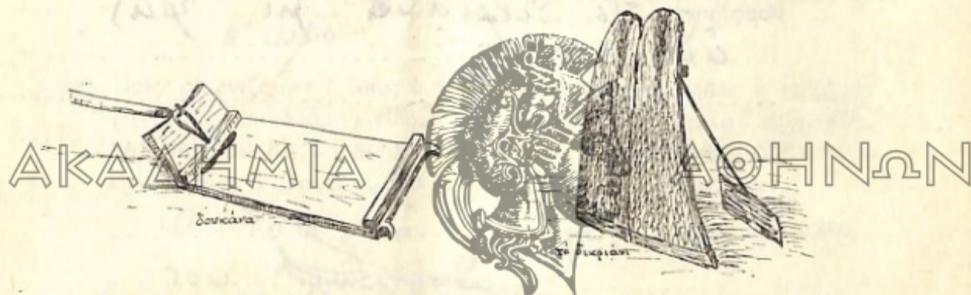
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλαχρῶς τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
 νισμοῦ ἕλιος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος σπηγερὸς,
 στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἐρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

... Τοσοδεζῶται... ὡς... ζῶ... μόνον... ζα... ἀμνίαι
 ζα... σζα... (σζηχρῶ)... ἀπὸ... ζα... ἰδοίαι
 ἐξαρτῶνται... σχοινία... ζ...

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινί ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
 στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινί εἰς θηλειάς,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἀλωνισμοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
 μένα εἰς σειράν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειάς περὶ τὸν
 λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες, καὶ σχετικῆς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφημάτων). *δουκάνου*
του... σχαίνι... δουκάνου... δουκάνου... δουκάνου...
δουκάνου... δουκάνου... δουκάνου... δουκάνου...
κ.ι. αὐτῶν... δουκάνου...

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτάται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζῶων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνου, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἦλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακὰ μὲ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἦλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῶων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

Δέν... ἀλωνίζονται... εἰς... εἰς... εἰς...
μα)

δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

..... ἀρχίζει τὴν θορ. καὶ
 ἔχει τὴν 15.

12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν).....

..... Το... δούκρ. α. ν. κ. με... ζώω.
 α. δ. ο. ν. ζ. α. ν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

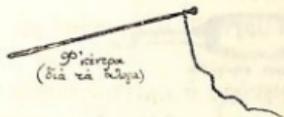
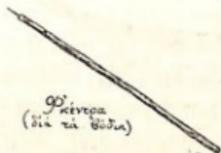
13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκότους στάχους ;

Ναι

14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι ἄλλαχού φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἢ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

..... ἔχει μακρ. α. ε. ζ. ο. ... ἢ ... β. ζ. ε. α. ... δ. μ. ρ. α. θ. δ.
 ἔχει μ. ... φ. ἰ. ν. κ. ... ε. ἰ. ... ζ. ο. ... ἄκρον ... σ. χ. α. ν. κ. ι.

- 15) Πώς λέγεται η εργασία του άλωνίσματος ενός άπλωματος, δηλ. ενός στρώματος σταχύων εντός του άλωνιού. (Έν Κρήτη καλείται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. άπλώματα) σίτου, κριθής, βρώμης κλπ. ήλωνίζοντο καθ' ημέραν ... έφημα ... γυνίβα
μόνον ... είνα

- 16) Πώς λέγονται οι άλωνισθέντες στάχυες, προτού λιχνισθούν δια άποχωρισθούν τά άχυρα από τον καρπόν ; (έν Κρήτη : μάλαμα)

σπό

- 17) Ποίοι άλωνίζουν : ό ίδιος ό γεωργός με ίδια του ζώα ή ύπήρχον (ή ύπάρχουν ακόμη) ειδικοί άλωνιστάι (έν Αιτωλία : βαλμάδες, δηλ. τοσπάνηδες, καλούμενοι άλωνιστάι και άγωγιάτες), οι όποιοί είχαν βοδία ή αλογα και ανέλαμβάνου τον άλωνισμόν

ο ίδιος ο γεωργός ... μή ίδια
ζωα ... ζώα

- 18) Πλήν του μέσου τούτου με ζώα και με άλωνιστικόν έργαλειον ύπήρχον παλαιότερον εις χρήσιν άλλα μέσα χωρισμού του καρπού από τους στάχυς· π.χ. τó κοπάνισμα αυτών με χονδρόν ξύλον (τόν κόπανον) ή με άλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω έν σελ. 26 εικόνα).

οχι

- 19) Ό κόπανος ούτος πώς έλέγετο· έκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μήκος και πάχος είχε και ποιον τó σχήμά του ;

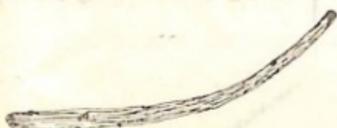
οχι

20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίγεται), χρήσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φρακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.)... *Διὰ... τῶν... φρακῶν,...*

ρεβιθιῶν... φασόλων

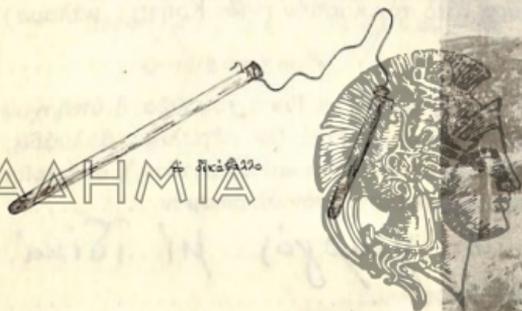
κόπανοι στρογγυλῶς

ξίλο καμπυλωτό διὰ τὸ κοπάνημα μισρῶν κερῶν δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

π. 1912

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἄνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ, τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν;... *Μακρῶν... ὑπὸ... τῶν... μελῶν...*

τῶν... οἰκογενείας... (εὐφραδία... φασόλων...)
Φασόλων...

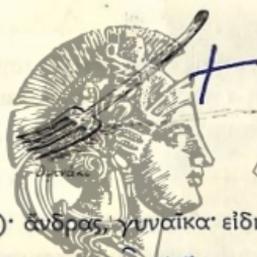
21) Ποῦ ἐτοποιητοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο. ?*ἔθιμ. σχῆμα*

*σπραγγυλόν... δέν... καρφώνεται...
ζιῶσι... οὐζι... δεξιά...*

2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχθυογραφήσατε τοῦτο... *δεξιά...*)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἀνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

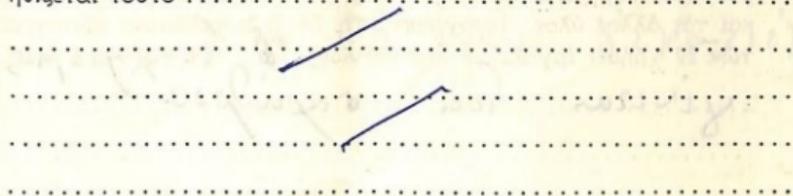
*ἀνδρας... ἢ... γυναῖκα... ἔθιμ. εἰδικός...
λιχνιστής*

4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δευτέρον ἀλώνισμα, διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σίτος κλπ ;

*κοζδάρα... ἀφίνουσα... δέν... ζι...
ἀρνί(δε)... δέν... συνηθίζεται... ζι...
ζεύξου... ἀφίνουσα*

5) Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις τῶν ζώων διὰ τὸ δευτέρον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο

6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;.....

·θ...δευχρισμῶς)... γίνετα...δευχρῶναις...
 ·δμ...καθε...ρίχμιδμ...έναι)...εργαία)
 ·κατερίζε...τό...στῆρι...αὐτὸ...κα...κό...αβα...·

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

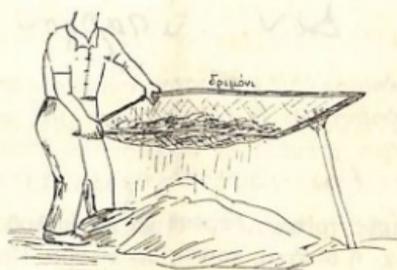
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινον σαλίον Ἑρμιόνη

κόσκινον ἢ ἀριλόγιον

Ἑρμιόνη

νων μὲ ὁπῶς διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἀχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) *δὲ... ἀχυρῶν...*

γίνονται... δὲ... σαρπίδρου.

- 7) Ὄταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ.

*Σωρεύεται... ἐπὶ... σταυροῦ... ἀπὸ ἀλάτος...
κατωτέρω... χαράσσεται...
κατωτέρω... ἐμπηγνύεται... τοῦ γεωργοῦ.*

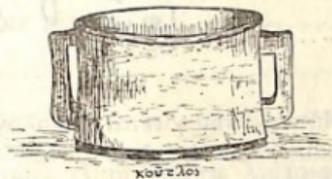
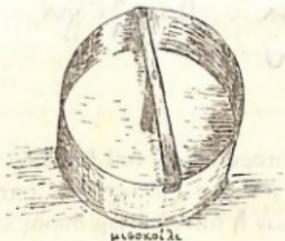
- 8) Ἄλλα ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

Δὲν ὑπάρχει εἶδημα.

γ'.1) Ποῖα ὀφείλαί πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποῖα ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἵπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητά του εις οκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

Δεῖν ἑπιπέδων Δεκαζιῶ

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

ΑΡΑΧΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (δόνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

α) ... ὠαδοδεαζι.κο. 10 ... ὀκάδε) ...
 β) ... ἀγροφυλακιάτι.κο. 10 ... ὀκάδ.ε) ...

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἢ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) Μικροκουρο... ε) ... κιν... ο.κ.κ.κ.κ.

... καὶ ... ἔρο.φο.ρο.ε.ν.το ... εἰς ... ἀμ.ο.μ.ρ.μ.
 ... ξ.υ.λ.να

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνι . Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; *τὸ ἀχρῶνα ἀπὸ κενύτο*
εἰς τὸν ἀχρῶνα Σκαυῖ

5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

Διὺ γίνεται διαλογὴ
τοῦ σίτου

6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχῶν,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

οχι

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ ποῖον χρόνον ; ..

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Διὺ ἀρχα εἰς τὸ
χυρίον μας τὸ ἐθιμον
αὐτὸ

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; ..

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποιοί ἀνάπτουν τήν πυράν; παιδιά, ήλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος;...

2) Ποῖος ή ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διά τήν πυράν.
Τὰ κλέπτουν; Ἄν ναι, ἀπό ποῖον μέρος;

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διά κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, χορικά, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

2) Πηδήματα, χοροί γύρω ἀπό τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυράς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

.....
.....
.....
.....

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

.....
.....
.....

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφήν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

.....
.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σελίς 7^η κειράριον γ ἐρίστου θ 1)

Ἐρωδοτοῦντο παραρτήριον γὰ γῶα καὶ ἐν ἀγορῶν
ἢ δύο ἐρωδοτοῦσαν τὸν θυγόν.

Σελίς 7^η Ἐρίστου θ 2) γορῶμε τὴς γαργαλις ριχνοῦμε
τὸν θυγόν καὶ αὐτὸ τὴν κοιλίαν τῶν γυνῶν
ὑπνοῦμε τὴς ἀνοίδες σὲ θυγὸ καὶ ἐν συνέχῃ
ὑπνοῦμε τὸ ἀγγεῖον σὲ γάντζο τοῦ θυγοῦ.

Σελίς 7^η Ἐρίστου θ 3) τὸ γαργαλις κατεδίκε κατὰ τὸ
ἀρχαῖα τοῦς μὲν (βαρ) μὲν σχοινίω δὲ ἄνα δεινὸ
σὲ κίρατα, γὰ δὲ ἀνοίδα γῶα μὲν σχοινίω δὲ
ἄνα δεινὸ σὲ κενόσφαιρα.

Σελίς 6
Ερωτητής Β) 9

1 = Ζυγός
2 = στήλη (παρα Ζυγός)
3 = στήλη αριστερά
4 = στήλη δεξιά

ΣΤΕΦΑΝΟΣ

- 1 = ερεβος
- 2 = γανγος
- 3 = εσσαδω
- 4 = Αγοραιοδω
- 5 = ερα
- 6 = ερα

- 7j
- 8 = γρυπ
- 9 = κορυφα σωιδω
- 10 = ερι

παιδι

ερα 3
ερωμοι ε 1

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Αγοραιοδω